

Sygn. akt: III AUa 428/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Lucyna Guderska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **T. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o należność z tytułu składek,

na skutek apelacji T. L. i organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt: VIII U 2046/12,

1. z apelacji T. L. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie drugim oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że stwierdza, iż nie podlegają ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia przez T. L. pozarolniczej działalności gospodarczej za okres od lutego 2002 do 31 grudnia 2004 r.;

2. oddala apelację organu rentowego;

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz T. L. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt III AUa 428/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 lutego 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia przez T. L. pozarolniczej działalności gospodarczej wynoszą:

za styczeń 2002 r. - 1228,37 zł;

za marzec – maj 2002 r. - 1291,79 zł;

za czerwiec – sierpień 2002 r. - 1293,32 zł;
za wrzesień – listopad 2002 r. - 1237,17 zł;
za grudzień 2002 r. – luty 2003 r. - 1257,49 zł;
za marzec 2003 r. - 1335,25 zł;
za kwiecień – maj 2003 r. - 1779,43 zł;
za czerwiec – sierpień 2003 r. - 1689,63 zł;
za wrzesień – listopad 2003 r. - 1717,37 zł;
za grudzień 2003 r. – luty 2004 r. - 1756,19 zł;
za marzec – maj 2004 r. - 1861,44 zł;
za czerwiec – sierpień 2004 r. - 1782,47 zł;
za wrzesień – listopad 2004 r. - 1799,46 zł;
za grudzień 2004 r. – styczeń 2005 r. - 1822,13 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że T. L. prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą nie złożył w organie rentowym dokumentów rozliczeniowych za okres od 1 stycznia 2002 r. do 31 stycznia 2005 r. Organ rentowy podniósł, że ubezpieczony od 1 kwietnia 1982 r. ma ustalone prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i z tego tytułu otrzymywał świadczenie rentowe nie przekraczające miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej deklarował przychody, zaś w 2005 r. zadeklarował przychód w wysokości „0” zł. Z tytułu tej działalności ubezpieczony opłacał podatek na zasadzie ryczałtu. ZUS wskazał, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek wskazanych przez ustawodawcę uprawniających do zwolnienia z opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne. Tym samym w powyższych miesiącach był zobowiązany do wykazania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości wskazanej w niniejszej decyzji oraz do opłacania składki na to ubezpieczenie. Jednocześnie organ rentowy podniósł, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiące 12.2000 r., 01 - 12.2001 r. i 01.2002 r. uległy przedawnieniu i nie będą przez Zakład dochodzone w drodze postępowania egzekucyjnego.

W odwołaniu od tej decyzji T. L. wniósł o jej uchylenie, podnosząc, iż jego renta inwalidzka stanowiła kwotę poniżej minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tamtym okresie, a obecnie jest on inwalidą II grupy o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Jego przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2002, 2003 i 2004 wyniosły odpowiednio: 2412 zł, 1840 zł i 958,41 zł, tj. stanowiły poniżej 50 % najniższej emerytury, która na przestrzeni tych lat wyniosła powyżej 6000 zł rocznie (miesięcznie od 530,26 zł w 2002 r. do 562,58 zł w 2004 r.).

Zaskarżonym wyrokiem z 29 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił decyzję z 28 lutego 2012 r. w ten sposób, że ustalił, iż miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez T. L. nie obejmują stycznia 2002 r. i stycznia 2005 r., zaś w pozostałej części oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że T. L. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 1 kwietnia 1982 r. do 31 stycznia 2005 r. i z tego tytułu dokonał zgłoszenia jako płatnik składek oraz zgłoszenia do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

W okresie od 1 kwietnia 1992 r. odwołujący miał ustalone prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe i z tego tytułu otrzymywał w okresie od 2002 r. do stycznia 2005 r. świadczenie rentowe nie przekraczające

miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia. Nadto odwołujący w tym okresie był zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Za okres od 1 stycznia 2002 r. do 31 stycznia 2005 r. T. L. nie złożył dokumentów rozliczeniowych w ZUS oraz nie opłacił składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej.

W latach 2002 - 2005 w zeznaniach podatkowych składanych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej odwołujący zadeklarował następujące przychody roczne:

za 2002 rok - 2.412,00 zł; za 2003 rok - 1.840,00 zł; za 2004 rok - 958,41 zł; za 2005 rok - „0”.

Z tytułu działalności gospodarczej ubezpieczony opłacał podatek na zasadach ryczału.

Odwołujący w latach 2002 - 2005 nie zawieszał prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Stopa procentowa składki od podstawy jej wymiaru na ubezpieczenie zdrowotne od 1.01.2002 r. do 31.12.2002 r. wynosi 7,75 %, od 1.01.2003 r. do 31.12.2003 r. wynosi 8,25 %, od 1.01.2004 r. do 31.12.2004 r. wynosi 8,25 %, od 1.01.2005 r. do 31.12.2005 r. wynosi 8,50 %.

Najniższa emerytura w latach 2002 -2005 kształtowała się w następujący sposób:

od 1 czerwca 2001 r. - 530,26 zł miesięcznie;

od 1 czerwca 2002 r. - 532,91 zł miesięcznie;

od 1 marca 2003 r. - 552,63 zł miesięcznie;

od 1 marca 2004 r. - 562,58 zł miesięcznie.

Minimalne wynagrodzenie za pracę w okresie od stycznia 2002 r. do stycznia 2005 r. wyniosło:

w 2002 r. - 760 zł;

od 1 stycznia 2003 r. - 800 zł;

od 1 stycznia 2004 r. - 824 zł;

od 1 stycznia 2005 r. - 849 zł.

Świadczenie rentowe T. L. w okresie od stycznia 2002 r. do stycznia 2003 r. wyniosło:

od 1 czerwca 2001 r. - 686,70 zł;

od 1 czerwca 2002 r. - 690,13 zł;

od 1 marca 2003 r. - 715,66 zł;

od 1 marca 2004 r. - 728,54 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne jedynie w części.

Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 obowiązującej od 1 stycznia 1999 r. do 31 marca 2003 r. ustawy z 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, art. 23 ust. 1 ustawy z 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia obowiązującej od 1 kwietnia 2003 r. do 30 września 2004 r. oraz art. 81 ust. 1 obowiązującej od 30 września 2004 r. ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób

prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, objętych ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Oznacza to, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla w/w osób stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w poprzednim kwartale z zastrzeżeniem ust. 9 i 10 art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Składka ta obowiązywała od trzeciego dnia miesiąca następnego kwartału.

Stosownie do art. 23 ust. 2 o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność gospodarczą stanowiła zadeklarowana kwota nie niższa niż 75 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Składka obowiązywała od trzeciego miesiąca następnego kwartału.

W myśl art. 26 ust. 1 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, art. 29 ust. 1 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, są obowiązane, bez uprzedniego wezwania, opłacić składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie, na zasadach oraz w terminie przewidzianym dla składek na ubezpieczenie społeczne. Składka na ubezpieczenie zdrowotne jest miesięczna i niepodzielna. Oznacza to, że również w sytuacji, gdy działalność gospodarcza prowadzona jest przez część miesiąca składkę nalicza się od podstawy w pełnej wysokości.

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, art. 24 ust. 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana od dodatkowych przychodów z działalności pozarolniczej przez osoby, których świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, w przypadku gdy osoby te:

- uzyskują dodatkowe przychody z tej działalności w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury lub
- opłacają podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

W myśl art. 22 ust. 5 oraz art. 24 ust. 6 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osoby zaliczone do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności od dodatkowych przychodów z prowadzonej przez te osoby działalności pozarolniczej, jeżeli osoby te:

- uzyskują przychody z tej działalności w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury lub
- opłacają podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Według zaś art. 82 ust. 8 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta:

- uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury lub
- opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Zgodnie z art. 82 ust. 9 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę zaliczoną do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta:

- uzyskuje przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury lub
- opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Stosownie do art. 28 ust. 2 i 3 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym i art. 33 ust. 2 i 3 i ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegały przedawnieniu z upływem 5 lat, licząc od dnia, w którym składka stała się wymagalna. Zgodnie natomiast z treścią art. 33 ust. 1 i 2 w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2004 r. należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w ustawie z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W myśl art. 93 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne również ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w przepisach ustawy systemowej.

Kwestie przedawnienia składek reguluje natomiast art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, według którego - w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2003 r. do 1 stycznia 2012 r. - należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że T. L. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu. W okresie od 1 stycznia 2002 r. do 31 stycznia 2005 r. odwołujący nie złożył dokumentów rozliczeniowych oraz nie opłacił składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu tej działalności, czego skarżący nie kwestionował.

We wskazanym wyżej okresie ubezpieczony miał ustalone prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz był zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Sąd podniósł, że w okresie od stycznia 2002 r. do 31.12.2004 r. T. L. nie spełniał przesłanek określonych w cytowanych wyżej ustawach uprawniających do zwolnienia z opłacania składki na ubezpieczenie społeczne. Odwołujący nie opłacał bowiem w tym okresie podatku dochodowego w formie karty podatkowej, lecz opłacał podatek na zasadach ryczałtu.

Zdaniem tego Sądu, odwołujący nie udowodnił również, że uzyskiwał przychody z działalności gospodarczej w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury w okresie od 1.01.2002 r. do 31.12.2004 r. Z informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł., nie kwestionowanym przez ubezpieczonego, wskazano za sporny okres jedynie roczne przychody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, bez ich rozbicia na poszczególne miesiące, gdyż taką dokumentacją nie dysponuje. Sąd podkreślił, że pomimo niskiego przychodu za poszczególne lata okresu 2002 - 2004 nie sposób określić, w których miesiącach odwołujący uzyskiwał przychody w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury. W danym miesiącu mógł on przecież uzyskiwać przychód „0”, a w innym przekraczający 50 % kwoty najniższej emerytury. Jedynie za 2005 r. wykazano przychód wynoszący „0”, co oznacza bezsprzecznie, że w styczniu 2005 r. ubezpieczony uzyskał przychody z działalności gospodarczej w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury.

Sąd podniósł, że odwołujący przyznał, iż nie dysponuje żadną inną dokumentacją dotyczącą uzyskiwanych dochodów z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej za lata 2002 – 2005. Nie kwestionował przy tym matematycznego wyliczenia przez ZUS należności z tytułu składek.

Sąd zaznaczył, iż organ rentowy przyznał, że należności z tytułu składek za styczeń 2002 r. uległy przedawnieniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie T. L. w zakresie żądania nie objęcia go obowiązkiem opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej za okres od 02.2002 r. do 31.12.2004 r., jako niezasadne. W pozostałej zaś części, to jest odnośnie obowiązku opłacenia składek za styczeń 2002 r. oraz styczeń 2005r. na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia, w części uwzględniającej odwołanie w zakresie dotyczącym stycznia 2002 r., złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 21 ust. 1 i 23 ustawy z 6.02.1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym poprzez jego błędną wykładnię.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie odwołania.

Skarżący podniósł, że będąca w sporze decyzja określa wysokość podstaw wymiaru składek, a nie wysokość zadłużenia, a zatem podniesiona przez Sąd Okręgowy okoliczność przedawnienia składek za styczeń 2002 r. w niniejszej sprawie nie ma najmniejszego znaczenia. Kwestia przedawnienia składek będzie miała znaczenie w sytuacji, gdy organ rentowy wyda decyzję dotyczącą wysokości zaległości.

Apelację od wyroku Sądu I instancji, w części oddalającej odwołanie, złożył T. L. zarzucając:

1/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia przez przyjęcie, że w latach 2002-2004 dochód T. L. przekraczał 50 % najniższej emerytury, podczas gdy dochód ten w roku 2002 wynosił 201 zł miesięcznie, w roku 2003 – 153,33 zł miesięcznie, a w roku 2004 – 79,87 zł miesięcznie, a najniższa emerytura do 31 maja 2002 r. wyniosła 530,26 zł miesięcznie, od 1 czerwca 2002 r. do 28 lutego 2003 r. - 552,63 zł miesięcznie od 1 marca 2003 r. do 28 lutego 2004 r. - 552,63 zł miesięcznie, a od 1 marca 2004 r. - 562,58 zł miesięcznie.

2/ obrazę prawa materialnego, a mianowicie

a) art. 22 ust. 4 lub ust. 5 ustawy z 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, następnie (od 1 kwietnia 2003 r. do 30 września 2004 r.) na podstawie art. 24 ust. 5 lub ust. 6 albo art. 82 ust. 9 ustawy z 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz od 1 października 2004 r. na podstawie art. 82 ust. 8 lub 9 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych polegającą na przyjęciu, że na odwołującym ciążył obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, podczas gdy ze względu na uzyskiwanie przez niego dochodów niższych niż 50% najniższej emerytury i opłacanie podatku zryczałtowanego w formie karty podatkowej był on zwolniony od obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne;

a) art. 1 Protokołu nr (...) do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, pozbawiając skarżącego przysługującego mu „mienia” przez nałożenie na ubezpieczonego w roku 2012 obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za lata 2002-2004 z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej na tej zasadzie, że odwołujący nie wykazał, w jakiej wysokości uzyskiwał dochody za poszczególne miesiące, podczas gdy T. L. nie był obowiązany w dacie wydania decyzji nakładającej na niego obowiązek zapłaty składek do przechowywania dokumentacji dotyczącej prowadzenia przez niego działalności gospodarczej;

b) 233 § 1 k.p.c. poprzez nie dokonanie wszechstronnej oceny zebranych dowodów i zastosowanie wadliwych kryteriów ich oceny, w tym w szczególności przez nieustalenie wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi miesięcznych dochodów odwołującego z prowadzonej przez niego w latach 2002-2004 działalności gospodarczej.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji przez uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania przed sądem II instancji według norm prawem przepisanych.

Nadto skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania T. L. na okoliczność dochodów z jego działalności gospodarczej za poszczególne miesiące w latach 2002-2004.

Skarżący podniósł, że średni miesięczny przychód z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej wynosił w 2002r. 201 zł, w 2003r. – 153,33 zł, a w roku 2004 – 79,87 zł, z zatem znacznie poniżej 50% kwot najniższej emerytury obowiązującej w spornym okresie. Zdaniem skarżącego, jeżeli Sąd Okręgowy miał wątpliwości co do wysokości jego dochodu w poszczególnych miesiącach w latach 2002-2004, to winien uzyskać ten informacje bezpośrednio od ubezpieczonego w drodze jego przesłuchania, czego Sąd ten zaniechał.

Zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy naruszył art. 1 Protokołu nr (...) do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, przez nałożenie na ubezpieczonego w 2012r. obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za lata 2002-2004 z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, za który okres nie był on obowiązany do przechowywania dokumentacji dotyczącej prowadzenia tej działalności. Wskazał, że zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości, m.in. księgi rachunkowe, dowody księgowe, dokumenty inwentaryzacyjne, przechowuje się przez pięć lat, licząc od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbiory dotyczą. Z kolei przepisy podatkowe stanowią, że podmioty gospodarcze zobowiązane są do przechowywania dokumentów do momentu przedawnienia zobowiązania podatkowego - art. 70 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. Jest to pięć lat, licząc od końca roku, w którym upłynął termin płatności. Zdaniem skarżącego, dokumenty za lata 2002-2004 był obowiązany odpowiednio przechowywać do 2008, 2009 i 2010 r.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił i zważył, co następuje:

T. L. w okresie objętym będącą w sporze decyzją organu rentowego prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą polegającą na handlu obwoźnym artykułami bieliznianymi. Odwołujący sprzedawał przede wszystkim bieliznę nocną na różnych rynkach i targowiskach, aby uniknąć opłacania miesięcznej rezerwacji. W latach 2003 – 2004 liczył się z tym, że kończy prowadzenie działalności gospodarczej i dlatego nie dysponował już dużą ilością towaru, stąd też przychody z tej działalności były niewielkie. Odwołujący miał przy tym na uwadze, by wielkość jego przychodów z działalności gospodarczej nie przekraczała miesięcznie pułapu 50% najniższej emerytury obowiązującej w tym okresie, tak by nie musiał płacić składek na ubezpieczenie zdrowotne. (zeznania T. L. k. 88 od 00:15:08 do 00:20:58).

Z uwagi na treść obowiązujących w spornym okresie przepisów dotyczących opłacania przez osoby zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej przez te osoby pozarolniczej działalności gospodarczej, tj. art. 22 ust. 4 i 5 ustawy z 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153, ze zm.) obowiązującej do 30 kwietnia 2003r., art. 24 ust. 5 i ust. 6 ustawy z 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 ze zm.) obowiązującej od 1 kwietnia 2003 r. do 30 września 2004 r. i art. 82 ust. 8 i 9 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) obowiązującej od 1 października 2004 r., kwestią mającą zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy jest ustalenie, czy wysokość przychodów osiągniętych przez T. L. z tytułu prowadzenia w okresie od stycznia 2002r. do 31 grudnia 2004r. pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekraczała miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury z tego okresu. Wyżej wymienione przepisy stanowiły bowiem, że składka na ubezpieczenie zdrowotne od dodatkowych przychodów z prowadzonej działalności pozarolniczej, nie jest opłacana przez osoby, których świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty najniższego wynagrodzenia oraz przez osoby zaliczone do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności, jeżeli osoby te:

- 1/ uzyskują dodatkowe przychody z tej działalności w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury lub
- 2/ opłacają podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Wprawdzie przepis art. 22 ust. 4 i ust. 5 ustawy z 6 lutego 1997r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym pomiędzy punktem 1 i 2 nie zawiera spójnika rozłącznego „lub”, jak ma to miejsce w w/w przepisach obowiązujących po 30 kwietnia 2003r., to jednak określone w tych punktach przesłanki należy również stosować rozdzielnie, a nie łącznie. Przewidziane w nich okoliczności nie są bowiem możliwe, nawet teoretycznie, do łącznego spełnienia. I tak okoliczności przewidziane w pkt 1/ odnoszą się do przychodu uzyskanego z działalności pozarolniczej. Natomiast okoliczności przewidziane w pkt 2/ nie odnoszą się ani do przychodu, ani do dochodu. Podatnicy opłacający podatek dochodowy w formie karty podatkowej uiszczają podatek w zależności od innych okoliczności szczegółowo wymienionych w przepisach o karcie podatkowej i w żaden sposób nie jest on związany z przychodem.

Poza sporem jest przy tym, że odwołujący w latach 2002-2004 pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości nie przekraczającej miesięcznie kwoty najniższego wynagrodzenia oraz zaliczony był do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Niesporne jest również, że odwołujący w latach 2002-2005 z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie opłacał podatku w formie karty podatkowej, a był podatnikiem podatku dochodowego od osób fizycznych pobieranego w formie ryczałtu. Tym samym, aby odwołujący nie był obowiązany do opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne od prowadzonej pozarolniczej działalności musiał wykazać, że uzyskał przychody z tej działalności w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy należy przyjąć, że istotnie przychody T. L. z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w spornym okresie nie przekraczały miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury. Z niekwestionowanych danych uzyskanych z urzędu skarbowego jednoznacznie wynika, że w roku 2002r. odwołujący wykazał przychód z tej działalności w kwocie 2.412zł, 1.840zł w 2003r. i w kwocie 858,41zł w 2004r. Przychody te były zatem niewysokie, gdyż średni miesięczny przychód wynosił w 2002r. 201 zł, w 2003r. – 153,33 zł, a w roku 2004 – 79,87 zł, z więc znacznie poniżej 50% kwoty najniższej emerytury obowiązującej w spornym okresie. Za wiarygodnością zeznań odwołującego, że jego przychody z tytułu działalności gospodarczej nie przekraczały w spornym okresie połowy kwoty najniższej emerytury przemawia również rodzaj i charakter prowadzonej wówczas działalności (handel obwoźny bielizną nocną na rynkach i targowiskach). Ponadto, jak wynika z tych zeznań, w latach 2003-2004 rozmiar prowadzonej działalności był niewielki, gdyż T. L. zamierzał zlikwidować tę działalność z końcem 2004r., do czego doszło ostatecznie z dniem 31 stycznia 2005r., przy czym w styczniu 2005r. faktycznie działalność ta nie była już przez niego wykonywana. Koresponduje to z wysokością wykazanych przychodów, które miały tendencję malejącą od 2.412 zł w 2002r., przez 1.840zł w 2003r. do 958,41zł w 2004r. Na wiarę zasługują również zeznania odwołującego, że prowadząc w spornym okresie tę działalność miał na uwadze, by jego miesięczne przychody nie przekraczały 50% kwoty najniższej emerytury, aby uniknąć płacenia składki zdrowotnej. Wprawdzie odwołujący nie dysponuje obecnie żadnymi dokumentami potwierdzającymi wysokość przychodów uzyskiwanych z działalności gospodarczej w poszczególnych miesiącach okresu 2002 – 2004, to jednak – zdaniem Sądu Apelacyjnego – uprawnione jest w okolicznościach przedmiotowej sprawy przyjęcie, że przychody te istotnie nie przekraczały miesięcznie połowy kwoty najniższej emerytury. Nie była to bowiem działalność o charakterze sezonowym, by przyjąć, że wykazany przez odwołującego przychód uzyskany został tylko w określonych kilku miesiącach, a nie równomiernie na przestrzeni całego roku. Tym samym, mając na uwadze rodzaj prowadzonej przez T. L. działalności i wysokość wykazanych rocznych przychodów w latach 2002 – 2004 najbardziej prawdopodobne jest, że przychody z tej działalności miesięcznie kształtowały się na poziomie średniego przychodu wyliczonego z 12 miesięcy, czyli około 200zł w 2002r., około 150 zł w 2003r. i około 80zł w 2004r. W konsekwencji – wobec braku odnotowania w dokumentacji urzędu skarbowego danych dotyczących wysokości przychodów za poszczególne miesiące (k.23) - przyjąć należy, że miesięczne przychody odwołującego w spornym okresie nie przekraczały 50% kwoty najniższej emerytury, a zatem – stosownie do treści w/w przepisów – T. L. nie miał obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne od dodatkowych przychodów uzyskiwanych z prowadzonej pozarolniczej działalności. Tym samym nie podlegają ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia przez odwołującego tej działalności w w/w okresie.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, uwzględniając apelację T. L., na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą decyzję organu rentowego i orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji.

Apelację organu rentowego należy uznać za zasadną, jednakże – z powodów przedstawionych powyżej – nie skutkuje ona zmianą zaskarżonego wyroku w kierunku żądanym przez skarżącego. W pełni zgodzić się trzeba z organem rentowym, że przedmiotem sporu jest decyzja z 28 lutego 2012 r., którą ZUS określił wysokość miesięcznych podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne T. L. za okres od stycznia 2002r. do stycznia 2005r. z tytułu prowadzonej przezeń pozarolniczej działalności gospodarczej. Decyzja ta nie określa wysokości zadłużenia odwołującego z tytułu nieopłacenia tych składek, a zatem podniesiona przez Sąd Okręgowy okoliczność przedawnienia składek za styczeń 2002 r. pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Z uwagi jednak

na przyjęcie, że T. L. uzyskiwał przychód z prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości nieprzekraczającej 50% kwoty najniższej emerytury, apelację organu należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § kpc zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o treść § 13 ust. 3 w związku z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).